
درسنامہ ماہ رمضان

www.ketab.ir

مجید جعفر پور

درسنامه ماه رمضان

www.ketab.ir

مجید جعفرپور

سرشناسه:	جعفرپور، مجید، ۱۳۵۵ -
عنوان و نام پدیدآور:	درستامه ماه رمضان: مراقبات و مناسبات ماه مبارک رمضان/ تألف: مجید جعفرپور
مشخصات نشر:	قم، بیت الاحزان، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری:	۶۷۶ ص.
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۲۷۸۹-۶۵-۸ ۲۵۰/۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست‌نویسی:	فیا.
یادداشت:	کتابنامه: ص ۶۶۹ - ۶۷۵: همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع:	رمضان
موضوع:	رمضان - آداب و رسوم.
موضوع:	روزه
موضوع:	دعاها
موضوع:	دعاهای ماه رمضان
موضوع:	اسلام - تبلیغات
رده‌بندی کنگره:	۱۳۹۳ ۷۵۲ ج ۱۸۸ / BP
رده‌بندی دیوبندی:	۲۹۷/۲۵۴
شماره کتابشناسی ملی:	۲۲ ۵۲۱۰

عنوان:	درستامه ماه رمضان
نویسنده:	مجید جعفرپور
ویراستار:	عباسعلی مردی
صفحه آرا:	مهدی قربانی
انتشارات:	بیت الاحزان
نوبت چاپ:	اول / بهار ۹۳
تیراژ:	۱/۰۰۰
قیمت:	۲۵۰۰۰ تومان

انتشارات بیت الاحزان: آقای معماریان ۰۹۱۲۵۵۱۴۳۷۶ همه حقوق برای ناشر محفوظ است.

ارتباط با نویسنده: scifaldin4@yahoo.com

الحمد لله

www.ketab.ir

تقديم به :

مرآت رب العالمين . استاد جبريل امير .
سر خداوند مبين . آيينه حو اليقين .

مولاي اصحاب اليمير . يعسوب الدين . قائد الفخر المجتلي .
امير المؤمنين علي بن ابي طالب عليه افضل الصلوات المصلي .

فهرست مطالب

۴. تأکید بر بهره‌وری از برکات ماه رمضان ۴۳
 ۵. به بند کشیده شدن شیاطین ۴۴

درس ۳: شناخت ضیافت الهی ۵۱

۱. وجوب روزه گرفتن ۵۳
 ۲. حکمت روزه گرفتن ۵۳
 ۳. فضیلت روزه ۵۴
 ۴. روزه برای خداست ۵۴
 ۵. ارزش روزه‌دار ۵۴
 ۶. دعای فرشتگان برای روزه‌دار ۵۵
 ۷. برکات میهمانی خدا ۵۵
 ۸. حاجت‌رسانی خدا ۶۱

درس ۴: آمادگی برای ضیافت الهی ۶۵

۱. توبه، پیش از فرارسیدن ماه رمضان ۶۷
 ۲. سه روز روزه‌داری در آخر شعبان ۶۸
 ۳. اصلاح غذا ۶۸
 نکته اول: تقویت آثار روزه با اصلاح غذا ۶۸
 انواع خوردنی و آشامیدنی حرام ۶۹
 پرهیز از غذاهای شبه ناک ۷۰
 انگیزه‌های خوردن و آشامیدن ۷۰
 نکته دوم: مراتب روزه‌داری ۷۲

درس ۵: آداب ضیافت الهی ۷۷

- بخش اول: آداب روزه‌داری ۷۹
 ۱. مهم‌ترین آداب ۷۹

پیش‌گفتار ۱۳

فصل اول: مراقبات شهرالله / ۱۹

درس ۱: آشنائی با ماه رمضان ۲۱

- معنای رمضان ۲۳
 نام‌های ماه رمضان ۲۴
 ویژگی‌ها و برکات ماه رمضان ۲۵
 ۱. رمضان، آغاز سال ۲۶
 ۲. ضیافت الهی ۲۶
 معنای میهمانی خدا ۲۸
 خطبه امیرمؤمنان، در فضیلت ماه رمضان ۳۲

درس ۲: فضایل ماه ضیافت الهی ۳۷

- بخش اول: ویژگی‌های ماه رمضان ۳۹
 ۱. ماه خدا ۳۹
 ۲. ماه ضیافت الهی ۳۹
 ۳. سرور ماه‌ها ۴۰
 ۴. آغاز سال ۴۰
 ۵. شب قدر، در ماه رمضان است ۴۰
 ۶. ماه نزول قرآن ۴۱
 ۷. ماه نزول کتب آسمانی ۴۱
 بخش دوم: برکات ماه رمضان ۴۱
 ۱. آمرزش الهی ۴۱
 ۲. آزادی از آتش دوزخ ۴۲
 ۳. برکاتی که تنها شامل امت رسول خدا شده است ۴۲

۱۱۶	(د) ثواب شنیدن قرآن.....
۱۱۶	(ه) آداب خواندن قرآن.....
۱۱۹	(و) وجوب احترام قرآن و حرمت اهانت آن.....
۱۱۹	(ز) استحباب تعلیم و تعلم قرآن.....
۱۲۰	(ح) پاداش قاریان قرآن در قیامت.....
۱۲۰	(ط) قرآن و توسل.....
۱۲۳	(ی) نزول قرآن.....

درس ۸: درس‌هایی از دعا و نیایش

۱۲۷	(الف) دعا در قرآن.....
۱۲۳	(ب) سفارش معصومین علیهم‌السلام به دعا.....
۱۲۴	(ج) آثار دعا.....
۱۲۵	(د) فلسفه دعا و نیایش.....
۱۳۶	(ه) شرایط اجابت دعا.....
۱۴۰	(و) زمان دعا.....
۱۴۱	(ز) مکان دعا.....

درس ۹: درس‌هایی از دعای افتتاح (۱)

۱۴۲	(ح) حالات و کیفیات دعا.....
۱۴۳	(ط) انواع اجابت دعا.....
۱۴۵	(ی) دعاها که در ماه رمضان سفارش شده است.....

درس ۱۰: درس‌هایی از دعای افتتاح (۲)

۱۵۱	۱. اجازه.....
۱۵۳	۲. بسیار، اما اندک.....
۱۵۴	۳. بر ساحل امن و امان.....
۱۵۴	۴. ناز می‌کنند!.....
۱۵۵	۵. بخش که بخشندای.....
۱۵۶	۶. دانائی، توانائی و بخشش.....
۱۵۷	۷. پاسخ‌گوئی و عیب پوشی او، و برخورد ما.....
۱۵۷	۸. دری که همواره گشوده است.....
۱۵۹	۹. هدایت، از جانب خداست.....
۱۶۰	۱۰. بنده خدا و پیام آور برگزیده.....

۸۱	۲. آنچه پیش از روزه گرفتن، سزاوار است.....
۸۲	۳. آنچه برای روزه‌دار، شایسته است.....
۸۲	۴. آنچه برای روزه‌دار، سزاوار نیست.....
۸۳	۵. آنچه هنگام افطار، سزاوار است.....
	بخش دوم: کارهایی که بر استحباب آنها تأکید شده است.....
۸۶	۱. همه کارهای نیک.....
۸۶	۲. افطاری دادن به روزه‌داران.....
۸۷	۳. اتفاق کردن.....
۸۸	۴. قرآن خواندن.....
۸۸	۵. زیاد استغفار کردن.....
۸۸	۶. زیاد دعا خواندن و ذکر گفتن.....
۸۹	۷. زیاد نماز خواندن.....
۸۹	۸. اعتکاف.....
۸۹	۹. خواندن سوره فتح در نمازهای استحباب.....

درس ۱۱: روزه در قرآن

۹۶	آیه اول.....
۹۶	آیه دوم.....
۹۷	آیه سوم.....
۹۹	آیه چهارم.....
۱۰۰	آیه پنجم.....
۱۰۳	آیه ششم.....
۱۰۵	آیه هفتم.....
۱۰۷	آیه هشتم.....
۱۰۸	آیه نهم.....

درس ۱۲: درس‌هایی از آداب قرآن

۱۱۱	(الف) اهمیت قرآن.....
۱۱۳	(ب) توسل به قرآن.....
۱۱۴	(ج) ثواب قرائت قرآن.....

سوم: وجوه تشابه بین حضرت فاطمه علیها السلام و

لیله القدر ۲۱۲

چهارم: شب قدر قابل درک است! ۲۱۴

پنجم: ویژگی‌های شب قدر ۲۱۵

درس ۱۳: درس‌هایی از شب قدر (۳) ۲۲۱

ششم: تداوم شب قدر ۲۲۴

هفتم: تعیین شب قدر ۲۲۵

هشتم: شب قدر در مناطق مختلف ۲۲۸

نهم: آموختن علم، بهترین عمل در شب قدر ۲۳۰

دهم: اعمال شب قدر ۲۳۲

یازدهم: فضیلت روز قدر ۲۳۵

درس ۱۴: آداب بیرون آمدن از ضیافت الهی ۲۴۱

وداع با ماه رمضان ۲۴۵

شب عید فطر ۲۴۹

روز عید ۲۵۱

فصل دوم: مناسبات شهرالله / ۲۶۳

درس ۱۵: آشنایی و رفع مناسبات ماه رمضان ۲۶۵

اول ماه رمضان ۲۶۸

۱. ولایت‌عهدی امام رضا علیه السلام ۲۶۸

۲. مرگ مروان ۲۷۱

۳. جنگ تبوک ۲۷۲

۴. وفات حضرت نفیسه علیها السلام ۲۷۲

سوم ماه رمضان ۲۷۲

شهادت حضرت زهرا علیها السلام ۲۷۲

چهارم ماه رمضان ۲۷۳

مرگ زیاد بن ابیه ۲۷۳

ششم ماه رمضان ۲۷۴

ضرب سکه به نام امام رضا علیه السلام ۲۷۴

۱۱. بنده خدا و بزرگ آیت الهی ۱۶۱

درس ۱۰: درس‌هایی از دعای افتتاح (۲) ۱۶۵

مقدمه ۱۶۷

حقیقت انتظار ۱۶۷

وظایف منتظران ۱۶۸

پاداش منتظران ۱۷۰

امام مهدی در دعای افتتاح ۱۷۰

۱. عدالتی که چشم به راه اویند ۱۷۰

۲. جانشین خدا در زمین ۱۷۰

۳. امیثت، پس از ناامنی ۱۷۲

۴. دعای معرفت ۱۷۴

۵. شکایت و دعا ۱۷۵

درس ۱۱: درس‌هایی از توبه و انابه ۱۸۱

توبه و انابه ۱۸۱

الف) توبه در قرآن ۱۸۴

ب) انابه در قرآن ۱۸۶

ج) معنای توبه ۱۸۷

د) توبه در شرع ۱۸۷

ه) مهلت توبه ۱۸۸

و) سیمای توابین ۱۸۹

ز) آثار توبه ۱۹۰

ح) اقسام توبه ۱۹۲

ط) شرایط توبه ۱۹۳

ی) گسناهایی که توبه از آنها به سختی

قبول می‌شود ۱۹۸

درس ۱۲: درس‌هایی از شب قدر (۱) ۲۰۷

یازده موضوع پیرامون شب قدر ۲۱۰

اول: شب قدر، لیله مبارکه ۲۱۰

دوم: معنای شب قدر ۲۱۱

۲۹۱..... (ب) مکان جنگ	۲۷۴..... دهم ماه رمضان
۲۹۲..... (ج) علت جنگ	۱. آمدن نامه‌های اهل کوفه برای
۲۹۳..... (د) بسیج سپاه	۲۷۴..... امام حسین (ع)
۲۹۴..... (ه) هزینه جنگ	۲۷۵..... ۲. وفات حضرت خدیجه (ع)
۲۹۵..... (و) امیر المؤمنین (ع) جانشین پیامبر (ص)	۲۷۵..... دوازدهم ماه رمضان
۲۹۶..... (ز) تحریف تاریخ درباره امیر المؤمنین (ع)	۲۷۵..... عقد اخوت بین مسلمانان
۲۹۸..... (ح) صف‌آرایی سپاه	۲۷۶..... سیزدهم ماه رمضان
۲۹۹..... (ط) شبهه انکنی منافقان	۲۷۶..... مرگ حجاج ثقفی
۳۰۰..... (ی) اقامت در تبوک	۲۷۸..... چهاردهم ماه رمضان
۳۰۱..... (ک) بازگشت به مدینه	۲۷۸..... شهادت مختار
۳۰۱..... (ل) ترور نافرجام رسول الله (ص)	۲۷۸..... مختار از نظر اهل بیت (ع)
۳۰۵..... (م) مسجد ضرار	۲۸۰..... پانزدهم ماه رمضان
۳۰۶..... (ن) تأدیپ سه متخلف	۲۸۰..... ۱. ولادت امام حسن مجتبی (ع)
۳۰۸..... (س) جنگ تبوک در قرآن	۲۸۱..... ۲. حرکت حضرت مسلم (ع) به سمت کوفه
۳۰۹..... (ع) دستاوردهای جنگ تبوک	۲۸۱..... خاندان حضرت مسلم (ع)
۳۰۹..... (ف) اعلام برائت، نشانه افضلیت و رهبری	۲۸۱..... شانزدهم ماه رمضان
	۲۸۱..... ورود محمد بن ابی بکر به مصر
	۲۸۲..... شهادت محمد بن ابی بکر
	۲۸۲..... هفدهم ماه رمضان
	۲۸۲..... ۱. معراج پیامبر (ص)
	۲۸۳..... ۲. جنگ بدر
	۲۸۳..... ۳. قتل عایشه
	۲۸۴..... ۴. بنای مسجد جمکران
	۲۸۵..... بیستم ماه رمضان
	۲۸۵..... فتح مکه
	۲۸۵..... بیست و یکم ماه رمضان
	۲۸۵..... شهادت مظلومانه حضرت علی (ع)
	۲۸۵..... بیست و سوم ماه رمضان
	۲۸۵..... نزول قرآن
	۲۸۹..... درس ۱۶: غزوة تبوک
	۲۹۱..... الف) زمان جنگ
۳۱۷..... نقیسه خاتون (ع)	
۳۲۰..... الف) پدر با حجاب	
۳۲۱..... ب) مادر با فضیلت	
۳۲۱..... ج) میلاد زاهده پاک نهاد	
۳۲۱..... د) شهد شکوفانی	
۳۲۲..... ه) بانوی کرامت	
۳۲۲..... و) پیوند پاک	
۳۲۳..... ز) همسر محدث	
۳۲۴..... ح) سیر و سلوک معنوی	
۳۲۵..... ط) انس مقدس	
۳۲۶..... ی) وصف وارستگی	
۳۲۷..... ک) هجرت بابرکت	
۳۲۸..... ل) سکونت در مصر	

ط) حضرت خدیجه علیها السلام و چگونگی شناخت از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله ۳۹۶	م) کرامت‌ها..... ۳۲۹
ی) گامی استوار به سوی زندگی پایدار..... ۳۹۸	ن) میهمان قدسیان میزبان مصریان..... ۳۳۱
ک) انگیزه ازدواج..... ۳۹۹	درس ۱۸: حضرت ابوطالب رضی الله عنه ، مؤمن قریش (۱)..... ۳۳۵
ل) لحظه انتظار..... ۴۰۰	ده دلیل در ایمان حضرت ابوطالب رضی الله عنه ۳۴۷
م) مهریه حضرت خدیجه علیها السلام ۴۰۱	اول: خاندان و نیاکان..... ۳۴۷
ن) تاریخ ازدواج..... ۴۰۱	دوم: کفالت و سرپرستی رسول خدا صلی الله علیه و آله ۳۴۹
س) همسر و هم بزر..... ۴۰۲	سوم: نصرت و یاری رسول خدا صلی الله علیه و آله ۳۵۰
ع) اوّلیات حضرت خدیجه علیها السلام ۴۰۳	چهارم: عقیده و علاقه قلبی به رسول خدا صلی الله علیه و آله پیش از بعثت..... ۳۵۱
ف) در بستر بیماری..... ۴۰۳	پنجم: کلام ابوطالب در اول بعثت..... ۳۵۴
ص) گریه برای فاطمه علیها السلام ۴۰۴	درس ۱۹: حضرت ابوطالب رضی الله عنه ، مؤمن قریش (۲)..... ۳۵۹
ق) کفن خدیجه علیها السلام ۴۰۴	ششم: حمایت و دفاع از رسول خدا صلی الله علیه و آله ۳۶۲
ر) غروب غمبار..... ۴۰۵	هفتم: ذخایر علمی و ادبی ابوطالب رضی الله عنه ۳۶۹
ش) تاریخ وفات..... ۴۰۵	هشتم: وصیت ابوطالب رضی الله عنه هنگام رحلت..... ۳۷۲
ت) یاد مادر..... ۴۰۶	نهم: کلام رسول خدا صلی الله علیه و آله و حضرت علی رضی الله عنه در رحلت ابوطالب رضی الله عنه ۳۷۲
ث) سال غم و اندوه..... ۴۰۶	دهم: عقیده اهل بیت علیهم السلام درباره ایمان ابوطالب رضی الله عنه ۳۷۴
ج) حق شناسی پیامبر صلی الله علیه و آله ۴۰۷	مناظره خواندنی درباره ایمان ابوطالب رضی الله عنه ۳۷۶
ح) پاسخ به دو پرسش..... ۴۰۷	درس ۲۰: حضرت خدیجه کبری علیها السلام ۳۸۵
درس ۲۱: امام حسن رضی الله عنه ، امام مصلح..... ۴۱۷	طاهره قریش..... ۳۸۵
الف) زندگانی امام حسن رضی الله عنه در یک نگاه..... ۴۱۹	الف) نسب حضرت خدیجه علیها السلام ۳۸۷
ب) امام حسن رضی الله عنه در قرآن..... ۴۲۰	ب) کنیه و القاب..... ۳۸۸
ج) امام حسن رضی الله عنه در احادیث پیامبر صلی الله علیه و آله ۴۲۴	ج) سیمای حضرت خدیجه علیها السلام در قرآن..... ۳۹۰
د) امام حسن رضی الله عنه در کلمات بزرگان و علماء..... ۴۲۵	د) سیمای حضرت خدیجه علیها السلام در آئینه وحی..... ۳۹۱
ه) امامت و خلافت امام حسن رضی الله عنه ۴۲۶	ه) خدیجه کبری از دیدگاه رسول خدا صلی الله علیه و آله ۳۹۲
و) تدابیر امام حسن رضی الله عنه در آغاز خلافت..... ۴۲۷	و) خدیجه کبری از دیدگاه بزرگان اهل سنت..... ۳۹۳
ز) شهادت امام رضی الله عنه ۴۲۸	ز) ثروتمندترین بانوی دوران..... ۳۹۵
ح) احادیثی از امام حسن رضی الله عنه ۴۳۱	ح) فرزانه قریش..... ۳۹۵
درس ۲۲: معراج (۱)..... ۴۴۷	
الف) معراج رسول خدا صلی الله علیه و آله ۴۵۰	
ب) معراج در قرآن..... ۴۵۳	

- ص) نقش حضرت علی علیه السلام در پیروزی بدر ۵۱۱
 ق) پیامدهای جنگ بدر ۵۱۳
 ر) ازدواج امیر المؤمنین علیه السلام ۵۱۴

درس ۲۵: سیمای جنگ بدر در قرآن (۱) ۵۱۹

۱. پاسخ خداوند به طمع مسلمانان در حقوق پیامبر صلی الله علیه و آله ۵۲۲
 ۲. کراهت مسلمانان از خروج برای جنگ ۵۲۴
 ۳. استغاثه اهل بدر و امداد الهی ۵۲۹
 ۴. دو نعمت حیات بخش خواب و باران در جنگ بدر ۵۳۱
 ۵. امیر المؤمنین علیه السلام (بسم الله) محور پیروزی در بدر ۵۳۴

درس ۲۶: سیمای جنگ بدر در قرآن (۲) ۵۳۹

۶. نافرمانی از رسول خدا صلی الله علیه و آله ۵۴۲
 ۷. هجو الهی بر نافرمانان ۵۴۳
 ۸. هشدار از فتنه فراگیر ۵۴۶
 ۹. خیانت به رسول خدا صلی الله علیه و آله و احکام الهی ۵۴۸
 ۱۰. شیطانات منافقان در جنگ بدر ۵۵۱

درس ۲۷: نگارن کو اناه نقش عایشه در

تاریخ اسلام (۱) ۵۶۱

- الف) مروری اجمالی بر زندگانی عایشه ۵۶۴
 ب) عایشه و خنصه و افشای سر رسول خدا صلی الله علیه و آله ۵۶۶
 ج) عایشه در کلام رسول خدا صلی الله علیه و آله ۵۶۹
 د) عایشه در کلام عایشه ۵۷۱
 هـ) عایشه و برخورد با همسران ۵۷۳
 و) عایشه و خاطرات خدیجه رضی الله عنها ۵۷۴
 ز) عایشه و شادمانی در عزای فاطمه رضی الله عنها ۵۷۵
 ح) عایشه و کینه‌توزی با امیر المؤمنین علیه السلام ۵۷۶
 ط) عایشه و برخورد با امام حسن و امام حسین علیه السلام ۵۷۷
 ی) عایشه و فتوای انحصاری در مسأله شیر خوارگی ۵۸۰

- ج) زمان معراج ۴۶۱
 د) معراج جسمانی ۴۶۲
 هـ) معراج روحانی ۴۶۳
 و) معراج با بدن برزخی ۴۶۴

درس ۲۳: معراج (۲) ۴۶۹

- الف) معراج در روایات ۴۷۱
 ب) مشاهدات پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در آسمانها ۴۷۲
 ج) هدف از سیر در عوالم هستی ۴۸۱
 د) گوشه‌ای از گفتگوی خداوند با پیامبر صلی الله علیه و آله در شب معراج ۴۸۱
 هـ) معراج و قوانین علمی امروز ۴۸۳

درس ۲۴: سیمای جنگ بدر در تاریخ ۴۹۱

- الف) زمان جنگ ۴۹۴
 ب) علت جنگ ۴۹۵
 ج) مکان جنگ ۴۹۶
 د) اطلاع قریش از حرکت پیامبر صلی الله علیه و آله ۴۹۷
 هـ) رد پای یهود در جنگ بدر ۴۹۷
 و) تغییر مسیر کاروان تجاری ۴۹۸
 ز) رایزنی نظامی ۴۹۹
 ح) آماده برای نبرد ۵۰۰
 ط) داستان جعلی سائبان (عریش) ۵۰۱
 ی) ارزیابی قریش از سپاه اسلام ۵۰۲
 ک) آغاز نبرد ۵۰۳
 ل) دعای پیامبر صلی الله علیه و آله ۵۰۴
 م) فروپاشی سپاه قریش ۵۰۵
 ن) اولین شهید ۵۰۶
 س) غنایم و سرنوشت اسیران ۵۰۷
 ع) سلام کردن ملائکه به امیر المؤمنین علیه السلام در شب بدر ۵۱۰
 ف) حضور فرشتگان در جنگ بدر ۵۱۱

درس ۲۸: نگاهی کوتاه به نقش عایشه در

تاریخ اسلام (۲)

۵۸۵

دورنمایی از شخصیت عایشه ۵۸۷

الف) آغاز اختلاف ۵۸۷

ب) فتوای تاریخی عایشه به قتل عثمان ۵۸۸

ج) فرمان قتل، به خون‌خواهی مبذل گردید ۵۸۹

د) شتابان به سوی عراق ۵۹۰

ه) نامه عایشه به خُصّه ۵۹۱

و) سران فتنه و چرایی جنگ ۵۹۲

ز) از اشغال بصره تا آغاز جَمَل ۵۹۳

ح) جنگ جمل ۵۹۵

ط) سرنوشت زبیر ۶۰۰

ی) سرنوشت طلحه ۶۰۱

ک) سرنوشت عایشه ۶۰۲

درس ۲۹: فتح مکه

۶۰۷

الف) صلح حدیبیه ۶۱۱

ب) نگرانی قریش ۶۱۲

ج) تدبیر امیرالمؤمنین (ع) ۶۱۳

د) لغزش حاطب ۶۱۴

ه) تجهیز و حرکت سپاه ۶۱۵

و) دستور به افطار روزه ۶۱۶

ز) پشیمانی دو گناه کار بزرگ ۶۱۶

ح) اطلاع ابوسفیان از سپاه اسلام ۶۱۷

ط) سقوط مکه و تسلیم قریش ۶۱۹

ی) منشور رأفت در عین قدرت ۶۲۱

ک) ورود لشکر اسلام به مکه ۶۲۱

ل) تطهیر کعبه از بت‌ها ۶۲۳

م) امیرالمؤمنین (ع) بر شانه پیامبر (ص) ۶۲۳

ن) دریای بی ساحل رحمت ۶۲۴

درس ۳۰: در سوگ اول مظلوم عالم

۶۳۳

پیمان شوم ۶۳۵

الف) روز سیزدهم ۶۳۶

ب) شب شانزدهم ۶۳۷

ج) شب نوزدهم ۶۳۷

د) روز نوزدهم ۶۳۸

ه) شب بیستم ۶۴۴

ز) وصیت امیرمؤمنان حضرت علی (ع) ۶۴۵

ح) عیادت مولا (ع) ۶۴۷

ط) شب بیست و یکم ۶۵۰

ی) مصیبت منولا (ع) بسه زبان شیخ جعفر

شوشتری (ع) ۶۵۱

ی) غسل و کفن و دفن ۶۵۴

ک) خطبه امام حسن (ع) در روز شهادت

امام علی (ع) ۶۵۸

د) گزارش رأس الجالوت ۶۵۹

م) ثواب زیارت امیرالمؤمنین (ع) ۶۵۹

ن) ایام مخصوص زیارت امیرالمؤمنین (ع) ۶۶۲

مرثیه حضرت علی (ع) ۶۶۴

محراب خونین ۶۶۵

یا مولا علی ۶۶۶

منابع ۶۶۹

پیش گفتار

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي جَعَلَنَا مِنَ الْمُتَمَسِّكِينَ بِوِلَايَةِ حَبْلِ اللّٰهِ السَّمْتَيْنِ اَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْاِئِمَّةِ الْمُعْصُومِينَ عليه السلام؛^۱ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى اَمِينِهِ مَوْلَى الْعَالَمِينَ وَنَجِيِّهِ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ وَصَفِيِّهِ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ؛ اِمَامِ الشَّادَةِ الْاِئِمَّةِ قَائِدِ الْبَيْتِ وَمِفْتَاحِ الْبَرَكَةِ؛ الْمَبْعُوثِ لِلنَّعْمَةِ وَالرَّحْمَةِ، مُحَمَّدٍ بْنِ عَبْدِ اللّٰهِ عليه السلام، كَاثِبِ الْعُقَّةِ وَمَحَلِّ الْاَلَمَةِ؛ وَعَلَى مَوْلَانَا اَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ اَبِي طَالِبٍ، ضَاحِبِ السَّوَابِقِ وَالْمَنَاقِبِ وَالنَّجْدَةِ وَمُبِيدِ الْكَتَابِ، الشَّدِيدِ الْبَأْسِ، الْعَظِيمِ الْمِرَاسِ، الْمَكِينِ الْاَسَاسِ، سَاقِي الْمُؤْمِنِينَ بِالْكَأْسِ مِنْ حَوْضِ الرَّادِّ الْمَكِينِ الْاَمِينِ؛^۲ وَعَلَى اِلَيْهِ الْاُكْرَمِينَ، الْاَوْصِيَاءِ الْاَنْجَبِينَ، الْهُدَاةِ الْاَقْدَمِينَ وَالدُّعَاةِ الْاَفْضَلِينَ، عَلَيْهِمُ الْاَلْفُ السَّلَامُ مِنَ الْمَلِكِ الْاَمِينِ، مَا دَامَ اِحَاطَةُ السَّمَوَاتِ عَلَى الْاَرْضِينَ.

اَلسَّلَامُ عَلَى الْحَقِّ الْجَدِيدِ وَالْعَالِمِ الَّذِي عِلْمُهُ لَا يَبِيدُ، اَلسَّلَامُ عَلَى مُخَيِّ الْمُؤْمِنِينَ وَمُبِيرِ الْكَافِرِينَ، اَلسَّلَامُ عَلَى مَهْدِيِّ الْاُئِمَّةِ وَجَامِعِ الْكَلِمِ، ... اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَابَ اللّٰهِ الَّذِي لَا يُوتَى اِلَّا مِنْهُ...؛ اَللّٰهُمَّ اَرِنَا وَجْهَ وَلِيِّكَ الْيَمِينِ فِي حَيَاتِنَا وَبَعْدَ الْمَمُوتِ،^۳ اَمِينِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

۱. مفتاح الجنان، اعمال روز غدیر.

۲. همان، زیارت ششم امیرالمؤمنین عليه السلام.

۳. همان، زیارت حضرت صاحب الامر عليه السلام.

مسلمانان از این بُعد با پیامبران الهی، به استثنای رسول مکرم اسلام ﷺ است. در این خصوص حدیثی از امام جعفر صادق علیه السلام نقل شده که فرمودند: «روژه ماه مبارک رمضان را خداوند منان بر هیچ یک از پیروان انبیای گذشته، واجب نکرد». غیاث - یکی از مریدان آن حضرت - با شگفتی پرسید: اما این فرموده با آیه شریفه قرآن در تضاد است که حق تعالی فرمود: «ای کسانی که ایمان آورده اید! روزه بر شما واجب شده است؛ چنان که بر گذشتگان، واجب شده بود». ^۱ امام صادق علیه السلام جواب دادند: «اشتباه نکنید. روزه ماه مبارک رمضان تنها بر پیامبران گذشته واجب بوده و منظور از گذشتگان در آیه شریفه، پیامبران الهی هستند، نه پیروان آنها. پس بدین وسیله حق تعالی اُمت پیامبر اعظم ﷺ را بر سایر اُمت‌ها، امتیاز و فضیلت بخشید».^۲

در ماه مبارک رمضان، بهترین فرصتها برای انسان پیش می‌آید تا نفس خود را که از بُعدی منشأ همه بدبختی‌ها، تب ماندگی‌ها و گناهان است، به ریاضت بنشانند و با چشیدن طعم تشنگی، کسالت و دوری جستن از لذات ظاهری دنیوی به خودشناسی مشغول شود تا به ضعف و ناتوانی خود و قدرت و توانایی خالق بی‌نیاز، پی ببرد. امیرالمؤمنین علیه السلام می‌فرماید: «روزه، تنها پریز از خوردن و آشامیدن نیست؛ بلکه دوری جستن از همه اموری است که خداوند منان آنها را دوست نمی‌دارد». و امام جعفر صادق علیه السلام با توجه به همین کلام علوی فرموده است: «هنگامی که

۱. سوره بقره، آیه ۱۸۳: «وَيَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ».

۲. در روایتی آمده است: امام حسن علیه السلام فرمود: «عده‌ای از یهود، خدمت رسول اکرم ﷺ آمدند، پس داناترین آنها، از حضرت سؤالاتی کرد؛ از جمله این که گفت: روی چه اصلی خدای تعالی، بر اُمت شما سی روز، روزه واجب کرده است، ولی بر اُمت‌های گذشته بیش‌تر از این واجب کرده بود؟ رسول خدا ﷺ فرمود: «هنگامی که آدم از آن درخت خورد، تاسی روز در شکم او باقی ماند، پس خدا بر فرزندان او واجب کرد که سی روز گرسنه و تشنه باشند و آن چه آنها در شب می‌خورند، گرم و تفضل خداوند متعال بر ایشان است و همچنین بر آدم سی روز، روزه واجب شد. پس خداوند بر اُمت من همان سی روز را واجب کرد»؛ سپس رسول خدا ﷺ آیه ۱۸۳ سوره بقره را تلاوت فرمود؛ وسائل الشیعة، ج ۱، ص ۲۴۱.

روزه‌داری، باید چشم و گوش و زبان و سایر اعضایت را نیز روزه‌دار کنی. چشمت مناظر حرام را ننگرد. گوش تو غیر از شنیدنی‌های حلال نشنود و زبانت از ناسزا و دروغ به دور باشد»^۱.

هیچ عاملی همچون روزه، در مسیر تکامل انسان، وی را از گناهان و خطاها باز نمی‌دارد. با روزه گرفتن است که آدمی می‌تواند وسوسه‌های نفس اماره و نفوس شیطانی را خنثی کند. روزه یک نوع مبارزه همه‌جانبه با خیالات نفسانی و نمونه‌ای روشن از «جهاد اکبر» است؛ زیرا اگر انسان از لذات صوری دنیوی پرهیز نداشته باشد، علاوه بر آن که خطر لغزش بیشتر است، در مسیر تکامل نیز دچار مشکل می‌شود. علاوه بر این، یکی از عوامل مهم تشخیص معنوی انسان و اقتدار روحی او در مواجهه با رزمندگان مستکبران، روزه ماه مبارک رمضان است. روزه، اسارت و رقیت را از وجود آدمی دور می‌کند و او را به حریت و آزادگی سوق می‌دهد.

ماه مبارک رمضان تنها ماهی است که درباره ویژگی‌های ممتاز و ابعاد مختلف آن، احادیث، روایات، تفسیرها به تواتر وجود دارد؛ چنان که اگر کسی بخواهد بخشی از آن همه گفته‌ها و نوشته‌های مربوط به این ماه را جمع‌آوری کند، دائرة المعارفی پُر حجم و پر برگ و بار فراهم خواهد آمد. گذشته از آیات قرآن کریم و احادیث و روایاتی که از اهل بیت علیهم‌السلام در خصوص این ماه عزیز وارد شده، بسیاری از اندیشمندان جهان اسلام و حتی پژوهشگران غیر مسلمان نیز به تناسب توانایی علمی خود سخن‌ها گفته و مطلب‌ها نوشته‌اند.

در کتاب حاضر، سعی ما بر آن است که با استعانت از درگاه احدیت و کمک گرفتن از انوار پاک چهارده معصوم علیهم‌السلام، مباحثی درباره ماه مبارک رمضان، در دو فصل مراقبات شهرالله؛ شامل چهارده درس و ۲۳۰ روایت و مناسبات شهرالله؛ شامل شانزده درس، هرچند به طور اختصار و قابل فهم برای عموم، در اختیار شیفتگان راه

۱. وسائل الشیعه، ج ۱۰، ص ۱۶۵.

قرآن و مکتب اهل بیت علیهم‌السلام قرار دهیم. هر اندازه جامعه با میراث و فرهنگ همیشه جاوید قرآن و عترت - که به عنوان ثقلین در حدیث نبوی صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم به آن دو سفارش شده است - آشنا شود، به همان اندازه فرهنگ آن جامعه، از آسیب‌های فرهنگ بیگانه مصون و محفوظ خواهد ماند.

در پایان از درگاه خداوند متعال، تعجیل در ظهور ولی عصر حضرت مهدی علیه‌السلام را خواستاریم و امیدواریم که این کوشش ناچیز را به کرامت خویش از ما بپذیرد و برای خوانندگان مفید قرار دهد.

وَأَخِرُ دَعْوَانَا أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

بهار ۱۳۹۳

مجید جعفرپور

۱. قال رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم: «إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ كِتَابَ اللَّهِ وَعِزَّتِي أَهْلَ بَيْتِي، مَا إِذَا تَسَكَّمْتُمْ بِهِمَا لَنْ تَضِلُّوا بَعْدِي أَبَدًا»؛ من دو چیز گرانبها در بین شما می‌گذارم، کتاب خدا و عترت و خاندانم، مادامی که به آن دو تمسک کنید، هرگز گمراه نخواهید شد؛ دانشمند بزرگ شیعه مرحوم علامه میرحامد حسین موسوی هندی در کتاب حقیقت الانوار حدیث ثقلین را از ۵۰۲ منبع که همگی توسط اهل سنت نگارش یافته، نقل کرده است؛ مناوی در کتاب فیض القدير، ج ۳، ص ۱۴ و ابن حجر مکی در کتاب المصاوي المحرقة، ص ۱۳۶ می‌گویند: بیش از بیست نفر از صحابه این حدیث را از رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم نقل کرده‌اند.